

"School", A Space for Expression in the Anti-Corruption: Reflection Through the Production of Short Films by Students

"โรงเรียน" พื้นที่การแสดงออกในการต่อต้านคอร์รัปชัน: การสะท้อนผ่านการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นโดยนักเรียน

Sedtanun Chofa

เสฏฐนันท์ ช่อฟ้า

Peeradet Prakongpan*

พีรเดช ประคองพานิช

Sumate Noklang

สุเมษฐ์ ทนททลั้ง

Graduate School of Srinakharinwirot University, Thailand

Corresponding author*

e-mail: peeradet@g.swu.ac.th

Received 12-11-2024**Revised** 11-03-2025**Accepted** 17-03-2025**Doi:** 10.69598/artssu.2025.4164.**How to Cite:**

Chofa, S., Prakongpan, P., & Noklang, S. (2025). "School", A Space for Expression in the Anti-Corruption: Reflection Through the Production of Short Films by Students. *Journal of Arts and Thai Studies*, 47(2), E4164 (1-16).

Keywords: anti-corruption, short film, school, discourse

คำสำคัญ: การต่อต้านคอร์รัปชัน, ภาพยนตร์สั้น, โรงเรียน, วาทกรรม

Abstract

Background and Objectives: A film is an important communication tool. The Thai government has integrated it into its anti-corruption project through short film media, encouraging public participation, including students by producing and submitting short films for an anti-corruption film competition. It was found that student-produced films tend to reflect school-related narratives and contexts. This research article therefore aims to study the construction of "schools" as spaces for expressing anti-corruption through anti-corruption short films produced by students.

Methods: This is qualitative research, collecting data through interviews. The key informants are ten students who have previously participated in a short film competition on anti-corruption organized by a government agency. The participants were selected through purposive sampling. The study incorporates observations of anti-corruption short films and a review of relevant documents. The researcher utilizes thematic analysis as a framework for data analysis.

Results: The research results indicated that the construction of "schools" as spaces for expressing anti-corruption through the short films produced by students and by telling stories in the short film media of students show the "good person discourse", linking the knowledge of anti-corruption discourse in schools, which can be divided into 3 types: 1. "School", a space for nurturing good individuals for society. 2. "School", a space for strengthening the ideology of corruption surveillance, and 3. "School", is a space for expressing societal expectations regarding the cultivation of values against corruption. This set of knowledge often dominates the students who produce short films with the power of knowledge in anti-corruption, which is full of the state ideology that is continuous and reproduced as a result of the anti-corruption discourse.

Application of this study: The research findings can be utilized as supporting data for developing guidelines for government agencies or schools. Organizing short film competitions on anti-corruption can make students aware, foster their acceptance of anti-corruption ideologies, and encourage them to create media that contribute to attitude adjustment. This approach integrates educational policies with anti-corruption efforts, not only increasing students' knowledge and understanding of the issue but also promoting a more transparent and just society in the future.

Conclusions: Short films produced by students serve as a medium for disseminating anti-corruption knowledge within school spaces, highlighting the relationship between schools and anti-corruption efforts. The analysis of this relationship indicates that schools can function as spaces for constructing ideologies and knowledge of anti-corruption through the short films produced by students. Students express their perspectives within the school setting, reflecting the idea that schools are arenas for anti-corruption advocacy. Their short films reflect three main narratives: 1) nurturing good individuals, 2) promoting a vigilant anti-corruption ideology, and 3) societal expectation. These themes illustrate students' desire to express anti-corruption messages through their films within the school context. Therefore, some schools have become spaces for constructing and expressing anti-corruption ideas in the short films produced by students. The findings of this study can be further utilized as supporting information for developing anti-corruption strategies in government or school operations for children and youth, aiming to foster honest and corruption-free Thai society.

บทคัดย่อ

ที่มาและวัตถุประสงค์: สื่อภาพยนตร์เป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่สำคัญ รัฐบาลไทยจึงนำสื่อภาพยนตร์มาประยุกต์ใช้ในการจัดทำโครงการต่อต้านการคอร์รัปชันผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นให้ประชาชน รวมทั้งนักเรียน นักศึกษา ร่วมเสนอสื่อภาพยนตร์สั้นเพื่อประกวดคัดเลือกสื่อภาพยนตร์สั้น และพบว่าสื่อที่ผลิตโดยนักเรียนจะมีเนื้อหาและบริบทในพื้นที่โรงเรียน บทความวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประกอบสร้าง "โรงเรียน" เป็นพื้นที่แสดงออกการต่อต้านการคอร์รัปชันผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยนักเรียน

วิธีการศึกษา: การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลคือนักเรียนที่เคยประกวดภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันจากหน่วยงานของรัฐ จำนวน 10 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ร่วมกับการสังเกตภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ใช้วิธีวิเคราะห์แก่นสาระมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา: ผลการศึกษาจากงานวิจัย พบว่า การประกอบสร้างโรงเรียนให้เป็นพื้นที่การแสดงออกการต่อต้านคอร์รัปชัน ผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยนักเรียน โดยการเล่าเรื่องในสื่อภาพยนตร์สั้นๆ ของนักเรียนแสดงถึง "วาทกรรมคนดี" เชื่อมโยงความรู้ของวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันในโรงเรียน สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท 1. "โรงเรียน" พื้นที่ของการปลูกฝังคนดีออกสู่สังคม 2. "โรงเรียน" พื้นที่การเสริมสร้างอุดมการณ์เผด็จการคอร์รัปชัน 3. "โรงเรียน" พื้นที่แสดงความคาดหวังของสังคมต่อการปลูกฝังค่านิยมต่อต้านคอร์รัปชัน โดยชุดความรู้เหล่านี้มักครอบงำนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น ด้วยอำนาจของความรู้ในการต่อต้านการทุจริต ที่เติมไปด้วยอุดมการณ์ของรัฐที่สืบทอดและผลิตซ้ำอันเป็นผลผลิตจากวาทกรรมต่อต้านคอร์รัปชัน

การประยุกต์ใช้: ข้อค้นพบจากงานวิจัย สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบสำหรับการกำหนดแนวทางการดำเนินงานของรัฐหรือโรงเรียน การสร้างกิจกรรมการประกวดภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน สามารถทำให้นักเรียนตระหนักรู้ยอมรับอุดมการณ์ นำแนวคิดมาจัดทำสื่อช่วยให้เกิดการปรับทัศนคติ เกิดการบูรณาการนโยบายด้านการศึกษากับการต่อต้านคอร์รัปชันไม่เพียงแต่ช่วยให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องนี้ แต่ยังช่วยสร้างสังคมที่มีความโปร่งใสและยุติธรรมมากขึ้นในอนาคต

บทสรุป: สื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยนักเรียนถ่ายทอดความรู้การต่อต้านคอร์รัปชัน ส่งต่อความรู้ผ่านพื้นที่โรงเรียนแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับการต่อต้านคอร์รัปชัน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์นี้ โรงเรียนเป็นพื้นที่ที่ประกอบสร้างอุดมการณ์และความรู้ในการแสดงออกการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยนักเรียน เห็นได้ว่านักเรียนประกอบสร้างการแสดงออกผ่านพื้นที่โรงเรียน สะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนเป็นพื้นที่ในการต่อต้านคอร์รัปชันที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดผ่านภาพยนตร์สั้นได้ 3 แนวเรื่อง คือ 1) การปลูกฝังคนดี 2) การสร้างอุดมการณ์เผด็จการคอร์รัปชัน และ 3) ความคาดหวังของสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่นักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต้องการแสดงออกการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านพื้นที่โรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนถูกทำให้กลายเป็นพื้นที่ในการประกอบสร้างการแสดงออกในการต่อต้านคอร์รัปชันในสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยนักเรียน ผลการศึกษานี้สามารถนำไปขยายผลใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลประกอบสำหรับการกำหนดแนวทางในการต่อต้านการคอร์รัปชันการดำเนินงานของรัฐหรือโรงเรียนสำหรับเด็กและเยาวชนได้ต่อไป เพื่อสร้างให้สังคมไทยเป็นสังคมสุจริต ปราศจากการคอร์รัปชัน

บทนำ (Introduction)

สื่อ (media) มาจากภาษาละติน แปลว่า "ระหว่าง" หรือช่องทางที่ใช้ในการส่งข้อมูลหรือสารสนเทศจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เกิดการสื่อสารระหว่างกันและความเข้าใจตรงกัน (Malithong, 2005) สื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารความรู้ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคน เพื่อสื่อสารข้อมูล ทัศนคติ อุดมการณ์ระหว่างกัน รวมทั้งสร้างแรงดึงดูด จูงใจ และสร้างบรรยากาศให้เกิดกลายคล้อยตาม กำหนดทิศทางและกรอบความคิดของผู้ชมโดยสื่อที่ได้รับสื่อที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ สื่อภาพยนตร์ ซึ่งเป็นสื่อที่ประกอบด้วยภาพและเสียง (Sedgwick, 2009) ซึ่งสามารถดึงดูดผู้ชมและสร้างความน่าเชื่อถือได้ง่าย ทำให้ผู้ที่ได้รับชมสื่อเหล่านั้นสามารถถูกครอบงำด้วยวาทกรรมต่าง ๆ ที่สอดแทรกอยู่ในสื่อภาพยนตร์ ซึ่งเป็นอำนาจแบบอ่อนโยน ละมุน (soft power) ซึ่งสื่อภาพยนตร์สั้นมีลักษณะของสื่อที่สามารถรับรู้ได้ทั้งภาพและเสียง นำเสนอผ่านการเล่าเรื่อง (narrative presentation) ที่นอกจากจะทำให้ผู้ชมได้สนุกสนาน และบันเทิงแล้ว อีกทั้งสามารถรับชมได้ทุกเพศทุกวัยไม่จำกัด อย่างไรก็ตามภาพยนตร์สั้นยังมีบทบาทแฝงทางอ้อมซ่อนอยู่ ซึ่งปะปนไปด้วยอำนาจและชุดความรู้ (Croteau & Hoynes, 2000; Donald & Renov, 2008) การศึกษาสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน จึงเป็นการศึกษาเพื่อค้นหาอำนาจและความรู้ที่แฝงอยู่ในภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สามารถหล่อหลอมและสร้างวัฒนธรรมมวลชนการถ่ายทอดแนวความคิดและอุดมการณ์การต่อต้านคอร์รัปชันส่งต่อไปยังระดับของจิตสำนึกของผู้ชมสื่อเหล่านั้นได้ (Belch & Belch, 2009; Kaewthep, 2010; Murthy, 2012)

ความรู้ในวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชัน (anti-corruption discourses) ถูกส่งผ่านโดยสื่อและการพัฒนาสื่อเป็นไปตาม มโนทัศน์ของความรู้ในการพัฒนาประเทศ (development concepts) สื่อเป็นอำนาจในลักษณะของอำนาจละมุน เพื่อปกครองหรือ ครอบงำผู้ใต้ปกครองของรัฐ (Bukovansky, 2006; Di Puppo, 2010) โจเซฟ ไนย์ (Joseph Nye) ได้อธิบายว่า เป็นอำนาจที่มี ลักษณะที่แข็ง แต่สามารถแสดงออกในลักษณะที่อ่อนโยน ละมุน เป็นไปตามแนวคิดของมิเชล ฟูกูต์ (Michel Foucault) เรื่อง แนวคิดการปกครอง (Governmentality) ซึ่งเป็นทำงานของอำนาจรัฐในการบริหารจัดการประชาชน โดยที่ไม่ต้องบีบบังคับ หรือใช้ ความรุนแรงในการควบคุมประชาชน แต่ปรับเปลี่ยนแนวคิดที่ใช้การจัดการผ่านกลไกของสถาบัน และความรู้ในการให้ประชาชน สำรวจ ตรวจสอบ ควบคุมหรือบงการตนเอง เป็นการถ่ายทอดอำนาจระหว่างรัฐกับประชาชน (Kuorhphung, 2009) โดยฟูกูต์ได้ กล่าวว่าเป็นการปกครองระดับลึกถึงภายในจิตใจ ซึ่งนำความรู้หรือแนวคิดฝังไว้ในตนเอง เกิดการสำรวจ ตรวจสอบ ตนเองอยู่ ตลอดเวลา เป็นการใช้อำนาจปกครองทางอ้อม การส่งต่ออุดมการณ์ของรัฐไปยังผู้ใต้ปกครองผ่านอำนาจของรัฐในรูปแบบความรู้ ว่าเป็นสิ่งที่ตีความและผู้ใต้ปกครองควรปฏิบัติและยึดถือสืบต่อไปเป็นระยะเวลานาน เกิดกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ทำให้ เกิดการพัฒนาเพื่อปรับตัวให้อยู่ในสังคม ความรู้ผ่านอุดมการณ์นี้ทำให้เกิดการครอบงำทางวัฒนธรรม ซึ่งเกิดการส่งต่อ ถ่ายทอด ไปยังบุคคลหรือสังคมอื่น ๆ รัฐมีเป้าหมายต้องการสร้างอัตลักษณ์ (identity) ให้กับผู้ใต้ปกครองให้เป็นไปตามที่รัฐพึงปรารถนา โดยใช้อำนาจและความรู้ (Bunn, 2009; Croteau & Hoyne, 2000; Fairclough, 1995; Foucault, 1981; Rabinow, 1997)

ในประเทศไทยมีการนำสื่อภาพยนตร์มาใช้ในการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยจัดโครงการ/กิจกรรมในการประกวดสื่อในกลุ่ม ต่าง ๆ โดยเฉพาะนักเรียน เพื่อถ่ายทอดมุมมองในการต่อต้านคอร์รัปชัน และเผยแพร่วัฒนธรรมสุจริต ที่ไม่ทนต่อการคอร์รัปชัน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ องค์การของรัฐที่ดำเนินการต่อต้านคอร์รัปชันของประเทศไทย คือ สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือที่เรียกว่า สำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการป้องกันและปราบปราม การทุจริต ได้ดำเนินโครงการ/กิจกรรมในการขับเคลื่อนองค์ความรู้ ปลูกฝังวัฒนธรรมและค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต ให้หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน องค์กรต่าง ๆ และภาคประชาชน โดยมีการใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการต่อต้าน คอร์รัปชัน เมื่อปี พ.ศ. 2555 – 2565 สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินโครงการประกวดสื่อป้องกันการทุจริต สำหรับกลุ่มเป้าหมาย สื่อมวลชน ประชาชนทั่วไป นักเรียน สำหรับองค์กรภาคเอกชนในประเทศไทยได้มีการเคลื่อนไหวในการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยการใช้สื่อภาพยนตร์ในการต่อต้านคอร์รัปชัน เพื่อเผยแพร่ความรู้และถ่ายทอดความรู้ในการต่อต้านคอร์รัปชัน อย่างเช่น องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ได้ดำเนินโครงการ "New Gen New Media" จัดประกวดให้นักเรียนประกวดทำสื่อต่อต้าน คอร์รัปชัน โดยจัดให้มีเงินรางวัลในการประกวดสื่อแนวสารคดีสั้นในการต่อต้านคอร์รัปชัน องค์กรระหว่างประเทศ ได้มี การขับเคลื่อนองค์ความรู้ในการต่อต้านคอร์รัปชัน (Bardhan, 1997; Bracking, 2007; Camaj, 2013) ผ่านการประกวดสื่อ ได้แก่ เกาหลีในการประกวดสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน โดยจะเน้นเรื่องของความสุจริต ความซื่อสัตย์ หรือ Integrity สำหรับนักเรียนและ ประชาชนทั่วไป โดยดำเนินการโดยหน่วยงานของประเทศเกาหลี ส่วนประเทศมาเลเซียจะมีการดำเนินการใช้สื่อต่าง ๆ ในการส่งผ่านความรู้การต่อต้านการคอร์รัปชัน โดยจัดประกวดสื่อหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นโปสเตอร์ต่อต้านคอร์รัปชัน หรือวีดีโอต่อต้านคอร์รัปชัน (Anukansai, 2003; Limsuthiwanpoom, 2020; Office of the National Anti-Corruption Commission, 2019; Prateepornnarong, 2021)

โรงเรียนเป็นภาพแทนของสังคมในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการสะท้อนวัฒนธรรม การเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของนักเรียน นอกจากนี้ โรงเรียนยังเป็นสถานที่ที่สร้างความสัมพันธ์กับนักเรียน และครูที่ส่งผ่านความรู้ อุดมการณ์ ความเชื่อให้ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมซึ่งเป็นไปในทิศทางที่รัฐกำหนด เกิดกระบวนการส่งต่อความรู้และอุดมการณ์ของรัฐผ่านโรงเรียน เพื่อควบคุม และจัดระเบียบคนในสังคม โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางสังคมเพื่อตอบสนองเป้าหมายความต้องการ ของรัฐ (Althusser, 2014) รัฐธรรมนูญกำหนดให้ประชาชนทุกคนต้องผ่านการศึกษาภาคบังคับที่รัฐกำหนด รัฐจะมีการกำหนด หลักสูตรและโครงสร้างในการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน โดยทุกคนจะต้องผ่านหลักสูตรตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด หลักสูตร ดังกล่าวแฝงด้วยความรู้และอำนาจในการจัดระเบียบร่างกายของนักเรียน ที่นักเรียนจะต้องได้รับความรู้และปฏิบัติตามไปใน ทิศทางเดียวกัน โรงเรียนเสริมสร้างวาทกรรมเข้ามารอบร่างกายของนักเรียน วาทกรรมมีลักษณะเป็นนามธรรม แต่โรงเรียนทำ ให้วาทกรรมที่เกิดขึ้นในโรงเรียนถูกทำให้เป็นรูปธรรมขึ้นมา (discursive practices) ในรูปแบบของกฎระเบียบภายในโรงเรียน (Foucault, 1981) กฎระเบียบเหล่านี้เป็นการปฏิบัติทางวาทกรรมที่มุ่งจัดระเบียบ ควบคุมนักเรียนทั้งร่างกายและจิตใจ อำนาจของ

การสร้างวาทกรรมของรัฐมุ่งหวังที่จะขัดเกลานักเรียนเป็นเด็กดี ดังเช่นเพลง "หน้าที่ของเด็ก" ซึ่งมีเนื้อหว่า "เด็กเอ๋ยเด็กดีต้องมีหน้าที่สิบอย่างด้วยกันเก้า...ต้องซื่อสัตย์ตลอดกาล" (Inkaew, 2020) ซึ่งเด็กดีในเพลงจะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในเนื้อเพลงเป็นการเสริมสร้างวาทกรรมให้มีอำนาจต่อเด็กนักเรียน ประกอบสร้างความจริงให้กับตัวนักเรียน

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน โดยใช้อุดมคติของรัฐที่สร้างขึ้นในเชิงสร้างสรรค์เพื่อปกครองให้เกิดทัศนคติในการต่อต้านคอร์รัปชันให้เป็นไปอย่างกว้างขวางและเกิดการยอมรับแนวคิดหรือองค์ความรู้ในการต่อต้านการคอร์รัปชันที่หน่วยงานได้ผลิตสร้าง สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้มีความคิดริเริ่มในการปรับเปลี่ยนจากการเป็นผู้ผลิตสร้างองค์ความรู้การต่อต้านคอร์รัปชัน โดยได้ดำเนินการก่อตั้งโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประกวดสื่อป้องกันการทุจริต มีการประกวดผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านการคอร์รัปชัน แบ่งเป็นกลุ่มประเภทต่าง ๆ โดยมีนักเรียนเป็นกลุ่มที่ได้สร้างสรรค์ผลงานองค์ความรู้ในการต่อต้านการคอร์รัปชัน ที่รัฐต้องการให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจความรู้และเป็นตัวแทนในการเผยแพร่องค์ความรู้ให้เป็นไปตามที่รัฐต้องการ สื่อภาพยนตร์สั้นผลิตโดยนักเรียนจึงเป็นพื้นที่ของอำนาจและความรู้ต่าง ๆ มากมายที่ปรากฏในอุดมคติที่นักเรียนคิดสร้างสรรค์และถ่ายทอดความจริงออกมาจากสื่อสั้น (Donald & Renov, 2008; Everett, 2006; Office of the National Anti-Corruption Commission, 2019; Tangkitvanich & Thamwanich, 2012)

การศึกษาวิจัยเรื่องการต่อต้านคอร์รัปชันโดยใช้สื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยนักเรียนในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการเปิดมุมมองใหม่ เพื่อสร้างความเข้าใจแนวคิดและความรู้ที่ซ่อนอยู่ในสื่อภาพยนตร์ ในมิติที่เชื่อว่าความจริงเกี่ยวกับสิ่งดังกล่าวถูกประกอบสร้างจากสังคม (socially constructed) โดยชี้ให้เห็นอำนาจของความรู้ที่ซ่อนอยู่ในวาทกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชันภายในสื่อเหล่านั้น ดังนั้น ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประกอบสร้าง "โรงเรียน" เป็นพื้นที่แสดงออกการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยนักเรียน

วัตถุประสงค์การศึกษา (Research Objectives)

เพื่อศึกษาการประกอบสร้าง "โรงเรียน" เป็นพื้นที่แสดงออกการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยนักเรียน

วิธีการศึกษา (Research Methods)

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาพื้นที่การประกอบสร้างการแสดงออกในการต่อต้านคอร์รัปชันที่สะท้อนผ่านการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นโดยนักเรียน เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และใช้การวิพากษ์สื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยนักเรียน (media critical) ร่วมกับการสัมภาษณ์นักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นที่ได้รับรางวัล เพื่อประกอบสร้างการแสดงออกการต่อต้านคอร์รัปชันในพื้นที่โรงเรียน ผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยนักเรียน ที่ประกอบสร้างด้วย อำนาจความรู้ และความจริง ตามแนวคิดของมิเชล ฟูโกต์ (Bell, 1991; Disch, Vigeland, & Sundet, 2009; Fairclough, 1995; Foucault, 1981)

2. สหามการวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่การประกวดสื่อต่อต้านคอร์รัปชันที่ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งเป็นหน่วยงานในหลักในการดำเนินการกิจหลักในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ ผลิตสร้างวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันให้เป็นวาทกรรมหลัก (dominant discourse) ให้ดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับของสังคมในประเทศอย่างเป็นวงกว้าง และสะสมอำนาจของความรู้ผ่านวาทกรรมต่อต้านคอร์รัปชัน ทั้งการตรากฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และพัฒนาแนวคิดและรูปแบบอำนาจของความรู้ในการต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สอดคล้องกับลักษณะ

โครงสร้างทางสังคมที่จะสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในกลุ่มนักเรียน ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีเข้ามากำหนดสิ่งที่ต้องการศึกษาเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์อำนาจของความรู้ที่ผลิตสร้าง "โรงเรียน" เป็นพื้นที่แสดงออกการต่อต้านคอร์รัปชันผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยนักเรียน (Office of the National Anti-Corruption Commission, 2019; van Dijk, 2006; van Dijk, 2008)

3. การรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะ คือ

3.1 การรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) ประกอบด้วยนักเรียนที่เคยผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1) ผู้ให้ข้อมูลจะต้องมีอายุ 20 ปีขึ้นไป และเคยประกวดสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันและได้รับรางวัลจากการประกวดสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันในช่วงปี พ.ศ. 2555 – 2565

2) เป็นผู้ที่สามารถให้ความหมายและการรับรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันในสื่อภาพยนตร์ ผู้วิจัยอาศัยการแนะนำจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประกวดสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน (gatekeeper) ให้ตรงกับเกณฑ์การคัดเลือกในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งต้องผ่านการแนะนำจากเจ้าหน้าที่โครงการการประกวดสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งสามารถสร้างความเชื่อใจแก่ผู้ให้ข้อมูลได้ ทำให้พวกเขาสามารถเล่าเรื่องจากประสบการณ์ได้ การศึกษาครั้งนี้ได้นำแนวคิดผู้ปิดและเปิดประตูข่าวสาร (gatekeeper theory) มาปรับใช้กับนักเรียนที่ประกวดสื่อต่อต้านคอร์รัปชันที่ได้รับรางวัลการประกวดภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันประเภทนักเรียนของสำนักงาน ป.ป.ช. จำนวน 10 คน โดยใช้แนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ลักษณะการสัมภาษณ์เป็นแบบไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ใช้ภาษาที่ง่าย ทำให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกไม่เครียดและไม่กังวลที่จะเล่าประสบการณ์ในการสร้างภาพยนตร์สั้นที่สะท้อนอุดมการณ์ รวมถึงอำนาจของความรู้ที่ซ่อนอยู่ในสื่อภาพยนตร์ต่อต้านการคอร์รัปชัน (Panpothong, 2013; Paltridge, 2006) การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจะสัมภาษณ์จนกว่าจะไม่พบข้อสงสัยหรือไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น หรือจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว (data saturation) จึงยุติการรวบรวมข้อมูล (Fusch & Ness, 2015)

3.2 การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ เก็บรวบรวมภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยนักเรียนจำนวน 10 เรื่อง จากจำนวน 20 เรื่อง โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกภาพยนตร์ (inclusion criteria) ดังนี้

- 1) ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ที่ได้รับรางวัลจากการประกวดภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันของสำนักงาน ป.ป.ช.
- 2) เป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบริบทของโรงเรียน

4. วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์แก่นสาระ (thematic analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้อาจจัดเรียงให้เป็นระเบียบแยกเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (main-themes) ข้อมูลทุติยภูมิ (sub-theme) และนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมเป็นหมวดหมู่ (Category) และนำมาแบ่งเป็นแก่นเรื่องของสื่อภาพยนตร์สั้น (theme) โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ (Bold, 2012; Murthy, 2012; Promata, Noklang, & Saleemad, 2024)

ขั้นที่ 1 นำสื่อภาพยนตร์ต่อต้านคอร์รัปชันมาวิเคราะห์และถอดประเด็นร่วมกับการสัมภาษณ์นักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน เผยให้เห็นอำนาจของความรู้ (power of knowledge) รวมทั้งสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่สอดแทรกอยู่ในสื่อภาพยนตร์สั้น และการประกอบสร้างโรงเรียนให้เป็นพื้นที่การแสดงออกในประเด็นต่าง ๆ ของสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยนักเรียน (Paltridge, 2006; van Dijk, 2006, 2008)

ขั้นที่ 2 นำข้อมูลที่ได้อาจจากการสนทนาของนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันนำมาวิเคราะห์การทำงานของอำนาจ (exercise power) และศึกษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจของความรู้ในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน มีแนวคิดหรือชุดความคิดใดอยู่เบื้องหลัง และมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจของความรู้ (O'Keeffe, 2006; Panpothong, 2013; Wannasorn, 2019)

ขั้นที่ 3 ตีความเพื่อสร้างเรื่องเล่า เชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ สร้างขึ้นเป็นเรื่องราว แสดงให้เห็นโรงเรียนในฐานะพื้นที่การแสดงออกในการต่อต้านคอร์รัปชัน เผยให้เห็นภาคปฏิบัติของวาทกรรม (discursive practice) ในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ความสัมพันธ์ระหว่างภาพยนตร์กับบทสนทนาของนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน มีกระบวนการหรือชุดความรู้อะไรที่มากำกับชุดความคิดให้เห็นอำนาจของความรู้ที่ซ่อนอยู่ผ่านอุดมการณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ผ่านแนวคิดของฟูโกต์ (Charoensin-o-larn, 2017; Foucault, 1981; Panpithong, 2013)

5. การตรวจสอบคุณภาพข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (data triangulation) เพื่อเปรียบเทียบและตรวจสอบ (cross-check) พิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยมาได้ถูกต้องหรือไม่ โดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายมาเปรียบเทียบเพื่อตรวจสอบข้อมูล เช่น ข้อมูลภาพยนตร์สั้น ข้อมูลเอกสาร และข้อมูลนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น (Chantavanich, 2016)

ผลการศึกษา (Research Results)

ผลการศึกษาภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยนักเรียน จำนวน 10 เรื่อง มีลักษณะร่วมกัน คือการนำเสนอความรู้ในการต่อต้านคอร์รัปชัน ลักษณะการกระทำผิด การเฝ้าระวัง และการแสดงออกในการต่อต้านคอร์รัปชัน และดำเนินการถ่ายทอดภายใต้ขอบเขตพื้นที่ของโรงเรียน เป็นขอบเขตลักษณะของอำนาจความรู้ในการต่อต้านการทุจริต ผู้วิจัยจึงศึกษากระบวนการประกอบสร้างการแสดงออกการต่อต้านคอร์รัปชันในพื้นที่โรงเรียน ผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยนักเรียน ศึกษาพื้นที่ของความรู้ประกอบด้วยวาทกรรมต่าง ๆ วาทกรรมไม่ได้สื่อความหมายแค่เพียงการใช้ภาษา คำพูด หรือผ่านตัวอักษร แต่เกี่ยวข้องกับการแสดงอำนาจ ความรู้ และข้อเท็จจริงที่ส่งผ่านถึงผู้ฟังจนทำให้ความรู้ อำนาจนั้นเกิดขึ้นจริง ทั้งนี้การวิเคราะห์วาทกรรมนอกจากจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับตัวประโยคแล้ว แต่ยังต้องศึกษาบริบทปัจจัยแวดล้อมสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานคิดวิเคราะห์และทำนายแนวโน้มทิศทางของวาทกรรมนั้น ซึ่งหากวิเคราะห์ระดับของการสื่อสารความหมายเชิงการประกอบสร้างความหมาย พบว่า "โรงเรียน" ถูกนำมาใช้และเชื่อมโยงให้สื่อความหมายกับประเด็นการต่อต้านการทุจริตเป็นความหมายในภาพยนตร์สั้นที่ได้ปรากฏอยู่ในระดับความหมายโดยอรรถ (denotative meaning) เพียงเท่านั้น แต่ระดับการสื่อความหมายโดยนัย (connotative meaning) นั้น โรงเรียนถูกนำมาใช้เชื่อมโยง เพื่อสื่อความหมายในลักษณะของคุณประโยชน์ที่เกิดขึ้น กล่าวคือลักษณะของโรงเรียนอันเป็นความหมายโดยตรงแล้ว ก็จะถูกรวมเข้าไปในลักษณะของความหมายแฝงให้แก่ภาพยนตร์เหล่านั้นอีกด้วย เมื่อพิจารณาบริบทโรงเรียนในสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยนักเรียนด้วยแนวคิดวาทกรรมเชิงวิพากษ์ของฟูโกต์ (Foucault, 1983) เพื่อค้นหาการประกอบสร้างความหมายของโรงเรียนในสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยนักเรียนกล่าวได้ว่า ตัวบทที่สื่อสารความหมายในรูปแบบวัจนภาษาและอวัจนภาษา ได้แก่ การสื่อสารผ่านความรู้ในโรงเรียนว่าเป็นสถานที่ดี ซึ่งการสื่อสารดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานของการสร้างความรู้และจารีตประเพณีว่าหากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ เป็นคนเก่ง และเป็นคนดีจะต้องได้รับการศึกษาจากโรงเรียน ดังนั้นจึงถือว่าเป็นภาคปฏิบัติทางวาทกรรมที่ช่วยหนุนเสริมความอุดมการณ์ ความรู้ของนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน โดยรายละเอียดเกี่ยวกับการประกอบสร้างความเชื่อในอุดมการณ์ ความรู้ของนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน จึงเป็นการเผยให้เห็นว่า "อำนาจ" หรือระบบคิดของสังคมและ "ความรู้" ที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองต่อเจตจำนงของอำนาจได้สร้าง "ความจริง" กำกับความคิดและความเป็นไปของนักเรียนจะผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นอย่างไร นักเรียนเหล่านั้นก็ไม่ได้เป็นอิสระไปจากระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ซึ่งอาจทำให้นักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเป็นผู้สยบยอมต่ออำนาจหรือกลายเป็นผู้สามารถนำระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจดังกล่าว มาประกอบสร้างความหมายของการต่อต้านคอร์รัปชันในโรงเรียน ตามแนวคิดวาทกรรมเชิงวิพากษ์ของฟูโกต์ (Bereghazyova, 2017; Foucault, 1981; Mergel, 2012) ดังนี้

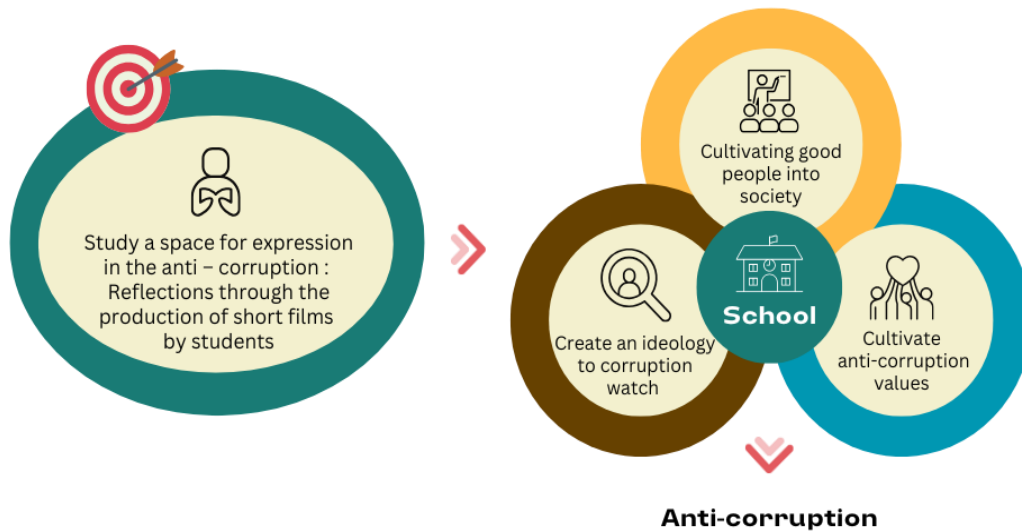

Figure 1 Research Results

(Source: Chofa, Prakongpan, & Noklang, 2025)

“โรงเรียน” พื้นที่ของการปลูกฝังคนดีออกสู่สังคม (Space for Nurturing Good Individuals for Society)

โรงเรียน ถูกวาทกรรมทำให้กลายเป็นพื้นที่ปลูกฝังคนดี โรงเรียนเป็นพื้นที่ในการแสดงความคิดในเรื่องของการต่อต้านทุจริตซึ่งเกิดขึ้นอยู่ในเรียน ไม่ว่าจะเป็นการที่ตัวละครเด็กมีการปรับเปลี่ยนความคิดจากความคิดที่ไม่ดีกลายเป็นเลิกการกระทำที่ไม่ดี (cognitive restructuring) เป็นภาพยนตร์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของโรงเรียน เช่น ห้องเรียน โรงอาหาร ห้องประชุมในโรงเรียน โดยภาพยนตร์ส่วนใหญ่จะพูดถึงตัวบทในโรงเรียน โรงเรียนจึงเป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นถึงความดีงาม การใฝ่รู้ เป็นการปลูกฝังค่านิยมที่ดี นักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นจึงนำโรงเรียนเป็นพื้นที่ของการปลูกฝังคนดี โรงเรียนจะเป็นพื้นที่แสดงภาพแทนของความดีหรือเป็นพื้นที่ของการต่อต้านการคอร์รัปชัน สอดคล้องกับเรื่องเล่าของนักเรียนผู้สร้างสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันว่านักเรียนรับรู้สัญญาณการต่อต้านการคอร์รัปชันจากการตีความภาพและเสียงในสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตสร้างองค์ประกอบภาพ คือ เทคนิคการนำเสนอ คำโครง วัจนภาษา และองค์ประกอบเสียง คือ บทบรรยาย บทสนทนาของตัวละคร โดยรวมภาพรวมแก่นเรื่องที่ได้อธิบาย ประกอบด้วย ลักษณะที่ 1 การคอร์รัปชัน (corruption) เป็นลักษณะที่ภาพยนตร์แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่คอร์รัปชันผ่านตัวละครในภาพยนตร์ และแสดงให้เห็นถึงผลเสียร้ายแรง เช่น การลอกข้อสอบ ทำให้นักเรียนคนนั้นต้องสอบตกและเรียนซ้ำชั้นเนื่องจากการกระทำคอร์รัปชัน ลักษณะที่ 2 ความตระหนัก (awareness) เป็นลักษณะที่ภาพยนตร์แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่คอร์รัปชันผ่านตัวละครที่ได้กำลังจะดำเนินการคอร์รัปชัน และรู้สึกตื่นรู้ว่าสิ่งที่กำลังจะทำเป็นสิ่งไม่ดี เช่น นายแดงโกงกำลังจะโกงข้อสอบ แต่นึกขึ้นได้จึงเลิกทำพฤติกรรมดังกล่าว เป็นต้น ลักษณะที่ 3 การต่อต้านคอร์รัปชัน (Anti-Corruption) เป็นลักษณะที่ภาพยนตร์แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมต่อต้านคอร์รัปชันผ่านตัวละครในภาพยนตร์ผ่านการตรวจสอบ สอดส่อง ตรวจสอบ เช่น การห้ามปรามเพื่อนหรือลูกศิษย์ การตรวจสอบของเหรียญกษาปณ์ใบเสร็จและหลักฐานต่าง ๆ ลักษณะที่ 4 ประโยชน์ส่วนตน (self-interest) และประโยชน์ส่วนรวม (public-interest) เป็นลักษณะที่ภาพยนตร์แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ส่วนรวมของส่วนรวม หากดำเนินการหรือกระทำการอย่างหนึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อภาพรวม เช่น การยักยอกเงินบัญชีของห้อง การเรียกเก็บเงินของห้องแล้วนำเงินดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ส่วนตน เป็นต้น

โรงเรียนจึงเป็นพื้นที่แสดงออกการต่อต้านคอร์รัปชันในสื่อภาพยนตร์สั้น โดยนักเรียนไม่ได้สื่อความหมายการต่อต้านคอร์รัปชันในสื่อภาพยนตร์สั้นแบบตรงไปตรงมา แต่นักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเล่าเรื่องและตีความผ่านประสบการณ์ของตนเอง และสะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ของนักเรียน พบว่ามีลักษณะ 2 ประการ คือ

1) อุดมการณ์ (ideologies) ของนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ถูกกำหนดความคิดผ่านกระบวนการของสถาบัน เป็นการปลูกฝังอุดมการณ์ผ่านสถาบันต่าง ๆ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับความเชื่อและค่านิยมของสังคมในการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยอุดมการณ์ของนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นจะถูกส่งผ่านไปยังสื่อภาพยนตร์สะท้อนผ่านบทสัมภาษณ์นักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นคนที่ 1 ว่า

"ตอนเด็กๆ พ่อแม่ก็จะสอนให้เราต้องทำตัวดี ๆ อยากให้เราเป็นคนดี ไม่ควรเอาของที่ไม่ใช่ของเรา มาเป็นของตัวเอง พอเข้าโรงเรียนมาคุณครูก็คอยสอนเรื่องนี้ ส่วนตัวก็คิดมาตลอดเลยล่ะว่าการขโมยเป็นสิ่งที่ไม่ดี มีครั้งหนึ่งที่เคยแอบหยิบของเพื่อนไปโดยไม่ได้ขออนุญาต เรารู้สึกผิดบาปมากเลยล่ะ ไม่สบายใจเลย และคิดว่าสิ่งที่ทำอยู่นี้เป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ควรทำ เลยนำของที่เรายืมไปคืนเพื่อน จากนั้นก็ไม่เคยทำอีกเลยล่ะ มันฝังใจ และรู้สึกว่าไม่อยากให้คนอื่นเป็นแบบนั้นด้วย ส่วนนี้เราก็นำมาใส่ไว้ในภาพยนตร์ไม่ต้องการให้เกิดเหตุการณ์แบบนี้ขึ้นในโรงเรียนล่ะ"

ภาพร ศรีสังข์	ผ่าน
นัย ชินวุฒิ	ผ่าน
กร เกสิดงเหลื่อม	ผ่าน
ชัย ปัญญาบุร	ผ่าน
ภา แบนกลาง	ผ่าน
ช เกตุสุชา	ไม่ผ่าน
พร โตโคกสูง	
ณัฏฐ์ ศรีสมบุรณ์	
ศ ศรีนวลจันทร์	
อนันต์ นาคกลาง	
พร สำโพธิ์	
ไ ครุฑเหลื่อม	ผ่าน
รณ เอนหงษ์	ผ่าน

Figure 2 Exam Results: An Expression of a Student Who Does Not Tolerate Corruption

(Source: NACC Thailand Official, 2015a)

จาก Figure 2 ภาพผลคะแนนสอบเป็นภาพตัวอย่างของนักเรียนที่ซื่อสัตย์ เพราะเชื่อมั่นอุดมการณ์ด้วยความสามารถของตน นักเรียนมีความมุ่งมั่นและตั้งใจทำข้อสอบด้วยตนเองและไม่คิดจะทุจริต แม้ว่าอาจจะไม่ได้คะแนนการสอบที่สูงก็ตามเพราะเป็นคะแนนที่เกิดขึ้นด้วยความสามารถของตนเอง ถือเป็นตัวอย่างของการซื่อสัตย์สุจริตที่นักเรียนผู้ผลิตสื่อต้องการ สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ของนักเรียนในภาพยนตร์สั้น นอกจากนั้นยังแฝงการคอร์รัปชันของการกวตริวิชาที่นำข้อสอบมาเฉลย ถือเป็น การคอร์รัปชันรูปแบบหนึ่ง ซึ่งผู้ผลิตภาพยนตร์ต้องการผลิตซ้ำอุดมการณ์ของการต่อต้านการคอร์รัปชัน ผู้สร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ ต้องการสะท้อนปัญหา อุดมการณ์ในสังคมว่าในโรงเรียนทุกคนมักหวังผลการเรียน เพียงต้องการสอบให้ผ่าน โดยไม่สนว่า กระบวนการได้จะเป็นเช่นไร นักเรียนผู้สร้างภาพยนตร์ต้องการสะท้อนให้รับอุดมการณ์ของนักเรียนในโรงเรียนให้มีความซื่อสัตย์ ต่อตนเอง เพื่อให้เป็นคนดีของสังคมต่อไป

2) อัตลักษณ์และค่านิยม (identity and value) ของนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน นักเรียนมีแนวโน้มปรับเปลี่ยนระบบความคิดและพฤติกรรม หากความรู้เหล่านั้นสอดคล้องกับตนเอง ความคิดความเชื่อ ก็จะยอมรับความรู้ของ วาทกรรม ไปสู่การปฏิบัติในการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์นักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น คนที่ 2

"โดยส่วนตัวคิดว่า อยากทำหนังสั้นให้คนดูชอบค่ะ เหมือนตนเองที่แบบว่าเวลาเราดูหนังเราก็จะอินมากๆ แบบดูซีรีส์ก็เอาจริงเอาจังที่เราชอบ แบบว่าเราคิดว่าเราเป็นนางเอกในเรื่องเลยล่ะ เราอยากแต่งตัวให้เหมือนเค้า ใช้ของเหมือนเค้าเลยล่ะ เช่น แบบลิปติก เครื่องสำอาง เสื้อผ้าต่างๆ เพราะคิดว่าทำแล้วเราสวยขึ้นล่ะมันถือว่าเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความใช้ชีวิตของเราไปด้วยค่ะ ... เราก็คิดเหมือนกันค่ะว่าอยากทำภาพยนตร์ที่สามารถทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่ดี หรือ การทุจริตแบบนี้ โดยเฉพาะในโรงเรียน เพราะโรงเรียนเป็นพื้นที่บ่มเพาะบุคลากรของสังคมเป็นจำนวนมาก หากเราทำให้ผู้คนในโรงเรียนนั้นเป็นคนดีได้ หรือไม่ต้องเป็นคนดีก็ได้ค่ะ แต่ทำตัวให้อยู่ในกฎ ระเบียบของโรงเรียน เมื่อโตมาจะได้ไม่เป็นการระของสังคม"

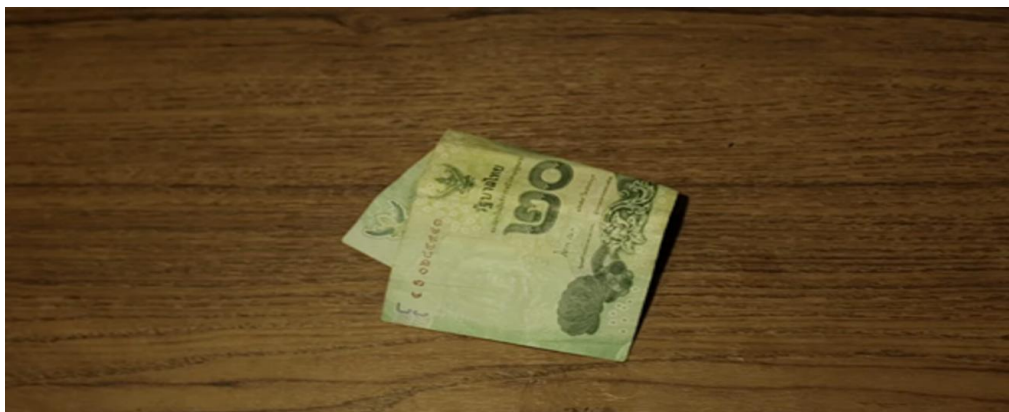

Figure 3 Banknote: Sinful Money Undeserved Windfalls That Come from Corruption

(Source: NACC Thailand Official, 2015b)

จาก Figure 3 ภาพธนบัตรเป็นภาพตัวอย่างของการตรวจสอบเงินของส่วนกลางซึ่งไม่ใช่เงินของตนเอง เนื่องจากกิเลสของคนที่ยากได้ยากมีตั้งแต่เป็นนักเรียน ดังนั้น ภาพยนตร์สั้นเรื่องนี้สื่อถึงธนบัตรในโรงเรียน เป็นอำนาจที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันได้ง่าย เนื่องจากค่านิยมในโรงเรียนจึงมีการตรวจสอบเงินของส่วนรวมซึ่งจะต้องรักษาผลประโยชน์ของโรงเรียน สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของนักเรียนที่ผลิตสื่อที่ยากทำภาพยนตร์ที่สามารถทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่ดี หรือการทุจริตแบบนี้โดยเฉพาะในโรงเรียน เพราะโรงเรียนเป็นพื้นที่บ่มเพาะบุคลากรของสังคมเป็นจำนวนมาก หากเราทำให้ผู้คนในโรงเรียนนั้นเป็นคนดีได้ จึงผลิตสื่อให้นักเรียนช่วยการกันตรวจสอบเพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งในนั้นก็ยังมีผลประโยชน์ของแต่ละคนรวมอยู่ด้วย ต้องการให้นักเรียนเกิดความตระหนักไม่เอาเงินของคนอื่นหรือเงินบาป ซึ่งเป็นลามกผิดวิสัยอันมาจากการคอร์รัปชัน ให้เกิดค่านิยมในนักเรียนเมื่อได้ชมภาพยนตร์ดังกล่าว ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมองว่า โรงเรียนจึงเป็นพื้นที่ในการแสดงออกการต่อต้านคอร์รัปชันเป็นพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและวาทกรรม โดยมองว่าวาทกรรมไม่ได้เป็นเพียงการสื่อสาร แต่เป็นเครื่องมือทางอำนาจที่ใช้เพื่อสร้างความรู้ และควบคุมนักเรียน ภาพยนตร์โรงเรียนต่อต้านคอร์รัปชันสามารถวิเคราะห์ได้ว่าเป็นเครื่องมือทางอำนาจที่ใช้เพื่อสอดแทรกความหมายเกี่ยวกับคอร์รัปชันและส่งเสริมค่านิยมต่อต้านคอร์รัปชันเพื่อสร้างเด็กนักเรียนให้เป็นคนดีในสังคมต่อไป

“โรงเรียน” พื้นที่การเสริมสร้างอุดมการณ์เฝ้าระวังการคอร์รัปชัน (Space for Strengthening the Ideology of Corruption Surveillance)

การเฝ้าระวังการคอร์รัปชัน เป็นการติดตามและตรวจสอบสถานการณ์หรือกิจกรรมที่มีการสุ่มเสี่ยงต่อการคอร์รัปชันอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการคอร์รัปชันในพื้นที่ต่าง ๆ โรงเรียนจึงเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่สามารถใช้เพื่อแสดงออกการต่อต้านคอร์รัปชันได้ผ่านการเสริมสร้างอุดมการณ์เฝ้าระวังการคอร์รัปชัน อันเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสังคมที่โปร่งใส โดยโรงเรียนถูกทำให้กลายเป็นพื้นที่สำหรับการศึกษาก่อนนักเรียน เพื่อการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการคอร์รัปชันรวมถึงวิธีการป้องกันการคอร์รัปชันสู่นักเรียน

โรงเรียนเป็นภาพแทนของพื้นที่ในการตรวจตราและตรวจสอบการกระทำผิด ซึ่งสะท้อนการต่อต้านคอร์รัปชันในระดับสถาบัน โรงเรียนเปรียบเสมือนสังคม และนักเรียนเปรียบเสมือนประชาชนในสังคม องค์ประกอบต่าง ๆ ของสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยนักเรียนไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบภาพ และองค์ประกอบเสียง ล้วนสื่อถึงโรงเรียนในฐานะตัวบทอันเป็นจุดกำหนดของความคิด ความเชื่อ และกลายเป็น ความจริงเกี่ยวกับโรงเรียนที่ถูกสร้างขึ้น ย่อมต้องมีภาคปฏิบัติทางวาทกรรมที่ช่วยคำจูนให้ความจริงเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นยังคงดำรงอยู่ต่อไปได้ และในขณะเดียวกัน ภาคปฏิบัติทางวาทกรรมก็จะทำหน้าที่ในการสื่อสารให้ผู้ชมสื่อภาพยนตร์สั้นเห็นว่าความจริงชุดดังกล่าวเป็นสิ่งที่มีความชอบธรรม สมควรที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติตาม สะท้อนจากบทสัมภาษณ์นักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นคนที่ 3 ว่า

“โรงเรียนจะมีกฎเกณฑ์ เราทุกคนจะต้องปฏิบัติตามให้อยู่ในกรอบของโรงเรียน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและของโรงเรียน หนูคิดว่าคนที่ทำทุจริตในโรงเรียน ก็จะมีพิรุณ ตัวเองก็รู้อยู่แก่ใจ พอมีครู หรือเพื่อนมาตรวจสอบเค้าก็จะกลัวละ กลัวการลงโทษ หนูคิดว่าโรงเรียนแทบทุกโรงเรียนจะมีระบบตรวจสอบของโรงเรียนนั้นๆ อยู่แล้วละ”

Figure 4 Examination: How one conducting oneself within the rules and regulations of the school

(Source: NACC Thailand Official, 2015c)

จากรูปภาพที่ 4 ภาพยนตร์สั้นเรื่องนี้สื่อถึงข้อสอบปรากฏในสื่อภาพยนตร์ ข้อสอบถือเป็นสัญลักษณ์ของการเป็นเครื่องมือที่เที่ยงธรรมในการวัดและประเมินผลการเรียนที่มีความเป็นกลางและเที่ยงตรงที่สุด การปฏิบัติตามให้อยู่ในกรอบของโรงเรียน ซึ่งทุกคนจะต้องปฏิบัติตามกฎและระเบียบของโรงเรียน หากไม่ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนก็จะถูกลงโทษ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีกฎเกณฑ์ที่นักเรียนทุกคนจะต้องปฏิบัติตามให้อยู่ในกรอบของโรงเรียน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม จึงนำเสนอให้เห็นภาพดังกล่าวให้ผู้ชมเกิดความตระหนัก

นักเรียนภายในห้องจะช่วยสอดส่อง เฝ้าระวังการคอร์รัปชันทั้งของเพื่อน ๆ ในห้องเดียวกัน ซึ่งในการสอบก็ถือเป็นหนึ่งในสิ่งที่จะต้องช่วยกันเฝ้าระวัง เพราะหากใครคอร์รัปชันและได้คะแนนสูงกว่านักเรียนคนอื่น ๆ เพื่อนในห้องก็จะไม่ยอมให้เกิดการเอาเปรียบกันจึงไปฟ้องครู ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้คุมกฎเกณฑ์ และนำมาสู่การลงโทษปรับตกในการสอบ ห้องสอบในโรงเรียนเปรียบเสมือนพื้นที่แห่งความยุติธรรมในการวัดผลการศึกษา การเฝ้าระวังการคอร์รัปชันจึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียนในห้องสอบและครูที่คุมสอบ เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น โรงเรียนจึงถือเป็นพื้นที่ของการสร้างอุดมการณ์เฝ้าระวังการคอร์รัปชัน

“ครูเป็นส่วนสำคัญมากในโรงเรียนครับ ผมคิดแบบนั้นเพราะว่าครูเป็นแม่พิมพ์ของชาติ หากครูประพฤติปฏิบัติอย่างไร เด็กก็จะซึมซับและจดจำเป็นแบบอย่าง ในภาพยนตร์นี้ผมแสดงให้เห็นว่าครูมีอำนาจหน้าที่ในการเฝ้าดู อย่างในเรื่องเป็นการโกงข้อสอบใช้ไหมครับ ครูก็สามารถจับการโกงข้อสอบของนักเรียนได้ นำมาสู่การลงโทษ และทำให้เห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่ดี นั่นก็คือนักเรียนคนอื่นจะเกิดความคิดว่าไม่ควรจะทำตาม เนื่องจากจะเกิดผลเสียมากกว่าผลดี” จะเห็นได้ว่าการกระทำในภาพยนตร์ย่อมมีภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมที่ช่วยคำจูงให้ความรู้ความจริงที่โรงเรียนเป็นพื้นที่ที่ดี โรงเรียนจึงถือเป็นพื้นที่ของการสร้างอุดมการณ์เฝ้าระวังการคอร์รัปชัน

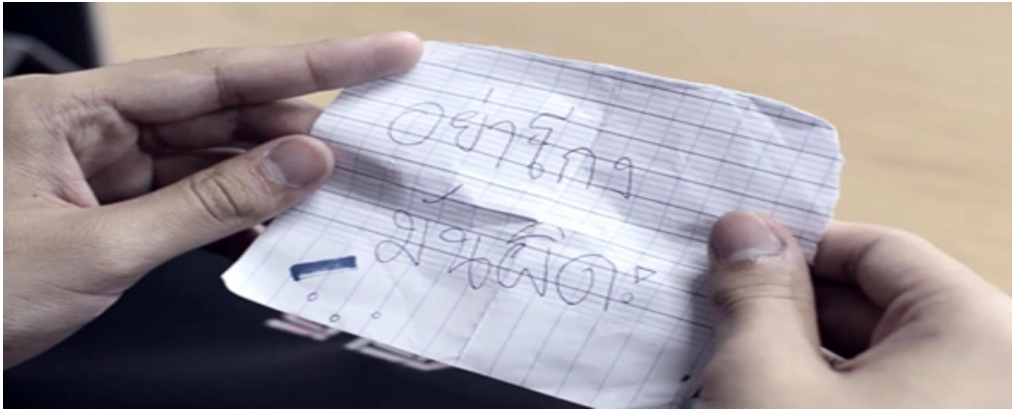

Figure 5 Paper: Ideology of Anti-Corruption
(Source: NACC Thailand Official, 2015d)

ภาพยนตร์สั้นเรื่องนี้สื่อถึงกระดาษที่เขียนว่า “อย่าโกงมันผิด” ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงการเฝ้าระวังการคอร์รัปชันในโรงเรียน โดยนักเรียนคนหนึ่งได้เตือนเพื่อนที่กำลังโกงข้อสอบว่า “อย่าโกงมันผิด” และโยนไปหา ถือเป็นการกระทำเพื่อช่วยเฝ้าระวังพื้นที่ในโรงเรียนไม่ให้เกิดการคอร์รัปชัน ขณะเดียวกันครูก็ได้จับนักเรียนที่โยนแผ่นกระดาษ เพราะเข้าใจว่าเด็กนักเรียนกระทำการคอร์รัปชันซึ่งเป็นการกระทำเพื่อเฝ้าระวังการคอร์รัปชันในพื้นที่ห้องสอบ การกระทำของนักเรียนในภาพยนตร์ซึ่งผูกโยงกับอำนาจของความรู้ที่มีต่อนักเรียนในโรงเรียนด้วย ทำให้เห็นการปฏิบัติของนักเรียนในโรงเรียนเป็นสิ่งที่เสริมสร้างวาทกรรมต่อต้านคอร์รัปชันให้เกิดขึ้นกับนักเรียนในโรงเรียน ช่วยสร้างอำนาจในการครอบงำความคิดของนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์ต่อต้านคอร์รัปชัน ความกลายเป็นความคิดความเชื่อของนักเรียนว่าการปฏิบัติตาม จนทำให้เกิดภาพแทนว่าทุกคนที่อยู่ในโรงเรียนจะปฏิบัติตนให้ดีเป็นพื้นที่ที่ปลอดภัย เป็นพื้นที่ที่ให้ความรู้ที่ถูกต้อง

“โรงเรียน” พื้นที่แสดงความคาดหวังของสังคมต่อการปลูกฝังค่านิยมต่อต้านคอร์รัปชัน (Space for Expressing Societal Expectation Regarding the Cultivation of Values Against Corruption)

ความเชื่อที่ถูกประกอบสร้างผ่านตัวบทและภาคปฏิบัติทางวาทกรรมที่กล่าวมาข้างต้นของโรงเรียน เห็นได้จากรูปแบบการแสดงออกของประชาชนทั่วไปต่อโรงเรียนด้วยความเคารพและศรัทธาอิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อวาทกรรมอย่างยิ่ง ประชาชนทั่วไปมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นพื้นที่บ่มเพาะของคนดี ผู้ปกครองมีความเชื่อใจโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ทำให้มีการยอมจ่ายเงินพิเศษเพื่อต้องการให้ลูกของตนได้เข้าเรียนในโรงเรียนดีมีชื่อเสียงเหล่านั้น โดยมีความเชื่อว่าจะทำให้ลูกหลานของตนเองจบการศึกษามาเป็นคนเก่งและดีของสังคม ไม่ว่าจะค่าเทอมแพงแค่ไหน หรือจะต้องเข้าเรียนด้วยวิธีที่ไม่ถูกต้องก็ตาม ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์นักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นคนที่ 5

“โรงเรียนที่มีกฎ ระเบียบที่เคร่งครัด มักจะได้รับความนิยมจากผู้ปกครองที่คาดหวังให้ลูกหลานของตนเป็นคนที่ดี และพยายามให้ลูกหลานของตนสอบเข้าให้ได้ เพื่ออนาคตของพวกเค้า และมีความมั่นใจว่าจะสร้างให้เป็นคนเก่งและคนดี ถ้าบุตรหลานของตนสอบไม่ผ่าน ผู้ปกครองจะพยายามหาวิธีต่างๆ อาจใช้ช่องทางยัดเงินใต้โต๊ะเพื่อให้ลูกหลานได้เข้าเรียน โดยไม่ได้สนใจว่าการกระทำของตนนั้นเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีด้วย จะเห็นว่ามีแบบนี้ประจำเลยละ เราก็อยากเป็นตัวแทนสะท้อนผ่านสื่อภาพยนตร์ว่าเราควรจะเฝ้าระวังพฤติกรรมคอร์รัปชันในโรงเรียน”

Figure 6 Public sign for anti-corruption course: Society's expectations for students

(Source: NACC Thailand Official, 2016)

ภาพยนตร์สั้นเรื่องนี้สื่อถึงป้ายประชาสัมพันธ์หลักสูตรต่าง ๆ ในโรงเรียน ผู้ปกครองที่คาดหวังให้ลูกหลานของตนเป็นคนที่ดี และพยายามให้ลูกหลานของตนสอบเข้าให้ได้ เพื่ออนาคตของตนเอง และมีความมั่นใจว่าโรงเรียนจะสร้างให้เป็นคนเก่งและคนดี นักเรียนต้องการเน้นในเรื่องหลักสูตรคอร์รัปชัน ให้เห็นถึงการต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งผู้ปกครองอาจจะเลยในเรื่องดังกล่าวสะท้อนผ่านบทสัมภาษณ์ของนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์ นอกจากนี้ยังเป็นการสื่อสารของนักเรียนผู้ทำสื่อภาพยนตร์สั้นทางอ้อมว่าอำนาจและความรู้ในปัจจุบันของสถาบันศึกษามักจะฝึกให้คนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม นักเรียนผู้ทำสื่อต้องการให้เกิดหลักสูตรการต้านคอร์รัปชันในโรงเรียนซึ่งภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยนักเรียนผู้ทำสื่อภาพยนตร์สั้นได้แสดงให้เห็นนอกจากนั้นสังคมยังคาดหวังว่าโรงเรียนที่ดีจะมีครูผู้เชี่ยวชาญที่เป็นคนดีน่าเคารพยกย่อง เป็นผู้ที่ถือว่ามีความรู้ความสามารถที่จะอบรมสั่งสอนบุตรหลานของตน เป็นผู้ที่มีปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านศีลธรรมและจริยธรรม และประชาชนยังคาดหวังต่อบทบาทของโรงเรียนในการเป็นพื้นที่สืบทอดความรู้ที่ฝังามในสังคม น่าเชื่อถือ โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีชื่อเสียงความหมายถูกสร้างขึ้นผ่านกระบวนการทางสังคม เกี่ยวกับคอร์รัปชันที่ปรากฏในภาพยนตร์ ทำให้โรงเรียนไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่ถูกสร้างขึ้นอำนาจและความรู้ที่ซ่อนอยู่ภายใต้วาทกรรม

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา (Conclusion and Discussion)

1. อำนาจของความรู้ และภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม

การแสดงออกต่ออำนาจของความรู้ในการต่อต้านการคอร์รัปชัน (power of anti-corruption knowledge) ของนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน ที่ถ่ายทอดลงในสื่อภาพยนตร์สั้นนั้น ถูกครอบคลุมหรือเติมไปด้วยบรรยายกาศของวาทกรรมในการต่อต้านคอร์รัปชัน (anti-corruption discourse) ซึ่งถูกทำกลายเป็นวาทกรรมหลัก (dominant discourse) (Sukata & Bunnag, 2015) ที่ถูกสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการผ่านสถาบันที่มีความแข็งแกร่งในเรื่องของความรู้ อย่างเช่น สำนักงาน ป.ป.ช. กระทรวงยุติธรรม กระทรวงศึกษาธิการ และมีการถ่ายทอดความรู้ให้ดำรงอยู่ได้ นอกจากนั้นยังมีการผลิตซ้ำโดยภาคปฏิบัติทางวาทกรรม (discursive practice) ให้ดำรงสืบไป รวมถึงอำนาจของความรู้เหล่านี้ยังแพร่ไปยังบุคคลให้ตกอยู่ในชุดความรู้ของวาทกรรม โดยนักเรียนสามารถตระหนัก ตรวจสอบพฤติกรรม เผื่อระวังการคอร์รัปชัน และการต่อต้านคอร์รัปชันจนนำไปสู่การถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวผ่านลงไปในสื่อภาพยนตร์สั้น (Foucault, 1981; Rabinow, 1997)

โรงเรียนถูกทำให้กลายเป็นพื้นที่ที่นักเรียนผลิตสร้างภาพยนตร์สั้น นามว่าเป็นพื้นที่ถ่ายทอดความรู้ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจ วาทกรรม และความรู้ในการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยสรุปนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นล้วนผูกโยงกับวาทกรรม "คนดีหรือเด็กดี" ที่ปรากฏในสื่อภาพยนตร์สั้นจะมีลักษณะที่ไม่คอร์รัปชันในทุกรูปแบบต่อพื้นที่โรงเรียน เช่น ห้องสอบ ห้องเรียน ห้องพักครู ห้องประชุม โรงอาหาร เป็นต้น สื่อความหมายให้โรงเรียนเป็นภาพสะท้อนของพื้นที่ที่มีความดีงาม ขาวสะอาด ปราศจากการคอร์รัปชัน ผลิตสร้างความรู้ในเรื่องการต่อต้านคอร์รัปชันในโรงเรียน การเล่าเรื่องของนักเรียนแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงความรู้

ของวาทกรรมการต่อต้านคอร์รัปชันในโรงเรียน การสื่อความหมายล้วนแล้วแต่มีจุดมุ่งหมายที่สร้างพื้นที่โรงเรียนให้เป็นพื้นที่ที่ขัดเกลาหล่อหลอมให้นักเรียนเป็นคนดีไม่กระทำการทุจริต ชุดความรู้เหล่านี้มักครอบงำนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น ด้วยอำนาจของความรู้ในการต่อต้านการทุจริต ที่เต็มไปด้วยอุดมการณ์ของรัฐที่สืบทอดเนื่องและผลิตซ้ำอันเป็นผลผลิตจากวาทกรรมต่อต้านคอร์รัปชัน (Downey & Fenton, 2003; Everett, 2006; Widdowson, 1998)

อีกทั้ง อุดมการณ์เผด็จการคอร์รัปชันในโรงเรียน เป็นการส่งเสริมอำนาจของความรู้ในการต่อต้านคอร์รัปชันให้มีความแข็งแกร่ง ส่งเสริมให้อำนาจของความรู้นั้นทรงพลังยิ่งขึ้น อย่างเช่น โรงเรียนจะมีกฎเกณฑ์ เราทุกคนจะต้องปฏิบัติตามให้อยู่ในกรอบของโรงเรียน การทำหน้าที่ของนักเรียนในอยู่ตามกฎ ตามแบบแผนของวาทกรรมเหล่านี้ นำไปสู่ภาคปฏิบัติของวาทกรรมเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการทำงานของอำนาจและความรู้ที่ทำให้นักเรียนอยู่ภายใต้ต่ออุดมการณ์ของรัฐ เป็นลักษณะของความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างที่ปรากฏอยู่ในสังคม ซึ่งประกอบสร้างให้นักเรียนกลายเป็นร่างกายที่ว่อนนอนง่าย (Docile Body) เป็นการทำงานที่แยบยลของอำนาจ (Charoensin-o-larn, 2017) รวมทั้ง ความคาดหวังของสังคมในการต่อต้านการทุจริตจะเห็นได้จากความคิดความเชื่อภายใต้อุดมการณ์ของนักเรียนที่ผลิตสื่อต่อต้านคอร์รัปชัน ที่แสดงออกผ่านสื่อภาพยนตร์ ไม่ว่าจะเป็นบอร์ดคณะที่ติดคณะต่าง ๆ ความคาดหวังของผู้ปกครอง คุณครูต่างก็มีความคาดหวังต่อนักเรียนที่จะเป็นคนดีและคนเก่ง และจะไม่คอร์รัปชันโดยเฉพาะการสอบ โดยภาพรวมนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นเห็นว่าความคาดหวังของสังคม คาดหวังให้นักเรียนเป็นคนดีและคนเก่ง ปราศจากการคอร์รัปชัน แต่ไม่ได้มองถึงตนเองหรือสังคมที่เป็นตัวหล่อหลอมให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมคอร์รัปชันตามภาพยนตร์ดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของมิเชล ฟูโกต์

โดยภาพรวม ภาพของโรงเรียนถูกทำให้กลายเป็นพื้นที่ในการประกอบสร้างการแสดงออกในการต่อต้านคอร์รัปชันในสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยนักเรียน ซึ่งการสื่อสารนี้อาจไม่ได้เป็นการสื่อความหมายโดยตรง แต่เป็นการสื่อความหมายแฝงในสื่อภาพยนตร์ที่นำเสนอเรื่องราวของสิ่งที่ไม่ดี โดยสื่อภาพยนตร์สั้นได้เปลี่ยนแนวคิดจากลักษณะเชิงบวกในทัศนคติของตัวนักเรียนซึ่งซ่อนและแทนที่ด้วยความหมายหรือความรู้ใหม่ เช่น การให้ของขวัญเพื่อผูกมิตรภาพ การให้กระเช้าของขวัญ มีการตีความให้ความหมายเชื่อมโยงสู่คอร์รัปชัน และยังสะท้อนถึงค่านิยมคอร์รัปชันในสังคมโดยมีบทบาทตอกย้ำให้การคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม เช่น การลอกข้อสอบ การโกงการเลือกตั้ง อีกทั้งการตีความสู่การต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งชี้ชัดว่า ภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันที่ผลิตโดยนักเรียนนำเสนอสัญญาณใหม่ที่มีแนวโน้มนำไปสู่พฤติกรรมต่อต้านการคอร์รัปชันและเปลี่ยนทัศนคติค่านิยมในกลุ่มวัยรุ่น อาทิ เชื่อมโยงสัญญาณหลักฐานเชิงประจักษ์ เช่น ใบเสร็จรับเงิน บัญชีแสดงรายการ ธนบัตร ข้อสอบ ยางลบ มิตรภาพ สู่กระบวนการคอร์รัปชันในโรงเรียน ไปจนถึงการต่อต้านคอร์รัปชันในโรงเรียน เพื่อทำให้ผู้ชมสื่อภาพยนตร์สั้นต่อต้านการคอร์รัปชันเกิดความตระหนัก ปรับทัศนคติ นำไปสู่การแสดงออกในการต่อต้านการคอร์รัปชัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคณะกรรมาธิการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งวางกรอบทิศทางดำเนินการของทุกภาคส่วนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและนโยบายปราบปรามการทุจริตของ และยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กับการพัฒนาเครือข่ายป้องกันและปราบปรามการทุจริต อุดมการณ์ที่ถ่ายทอดจากรัฐไปถึงนักเรียนได้สร้างความชอบธรรมผ่านการจัดโครงการประกวดภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชันเป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรม กิจกรรมเหล่านี้ช่วยสร้างความตระหนักรู้และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในนักเรียน การประกวดภาพยนตร์สั้นยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงความคิดสร้างสรรค์และแลกเปลี่ยนมุมมองต่อปัญหาการคอร์รัปชันในสังคม ซึ่งมีการเชื่อมโยงกับนโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นการพัฒนาทุนมนุษย์และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในนักเรียน การประกวดภาพยนตร์สั้นเรื่องการคอร์รัปชันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีและคนเก่ง (Fairclough, 1995; Foucault, 1981)

กระบวนการผลิตสื่อภาพยนตร์ต่อต้านคอร์รัปชันของนักเรียน ได้นำโรงเรียนมาเป็นภาพแทนของพื้นที่ความดี พื้นที่การต่อต้านการทุจริต อำนาจของความรู้ในการต่อต้านคอร์รัปชันของนักเรียนผ่านการรับรู้ทำให้เกิดเป็นผู้ที่ตระหนักในการรณรงค์ต่อต้านคอร์รัปชัน และต้องการเผยแพร่ความคิดให้ผู้ชมได้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวความคิด และพฤติกรรมในการต่อต้านการคอร์รัปชัน (Rabinow, 1997) เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการทำงานของอำนาจและความรู้ของนักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น ซึ่งประกอบสร้างให้นักเรียนแสดงออกในการต่อต้านการคอร์รัปชัน เป็นการทำงานที่แยบยลโดยอำนาจของความรู้ ทำให้นักเรียนที่ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นและรู้สึกตนเองว่าอยากจะเป็นคนที่มีสำนึกต่อต้านคอร์รัปชันต่อตนเองอยู่ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะการศึกษา (Research Recommendations)

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

ข้อค้นพบจากงานวิจัย สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบสำหรับการกำหนดแนวทางการดำเนินงานของรัฐหรือโรงเรียน การสร้างกิจกรรมการประกวดภาพยนตร์สั้นต่อต้านคอร์รัปชัน สามารถทำให้นักเรียนตระหนักรู้ ยอมรับอุดมการณ์ นำแนวคิดมาจัดทำสื่อช่วยให้เกิดการปรับทัศนคติ เกิดการบูรณาการนโยบายด้านการศึกษากับการต่อต้านคอร์รัปชันไม่เพียงแต่ช่วยให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องนี้ แต่ยังช่วยสร้างสังคมที่มีความโปร่งใสและยุติธรรมมากขึ้นในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ของการต่อต้านคอร์รัปชันในรูปแบบต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อปลูกฝังองค์ความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันในทุกภาคส่วน ทำให้เกิดการรับรู้ในสังคมทำให้ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index :CPI) ของประเทศไทยสูงขึ้น เพื่อให้สังคมเป็นสังคมโปร่งใส และปราศจากการคอร์รัปชันในประเทศไทย

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgments)

การวิจัยนี้ได้ดำเนินการตามกระบวนการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ด้วยความระมัดระวัง รวมถึงผ่านการอบรมและรับรองจริยธรรมในมนุษย์จากคณะกรรมการการวิจัยในมนุษย์ ตามหมายเลขรับรอง: SWUEC-662109 และเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะนิพนธ์เรื่อง "อำนาจของความรู้การต่อต้านคอร์รัปชันในสังคมที่สะท้อนผ่านสื่อภาพยนตร์สั้นที่ผลิตโดยเด็กและเยาวชน" ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายการเอกสารอ้างอิง (References)

- Anukansai, K. (2003). *Anti-Corruption and Transparency Radio Broadcasts*. Bangkok: Transparency International.
- Althusser, L. (2014). *Ideology and Ideological State Apparatuses*. Kaewthep, K. (Trans.). Bangkok: Siamparitut.
- Bardhan, P. (1997). Corruption and development: A Review of Issues. *Journal of Economic Literature*, 35(3), 1320-1346.
- Belch, G., & Belch, M. (2009). *Advertising and Promotion: An Integrated Marketing Communications Perspective*. 6th ed. Boston: McGraw-Hill Irwin.
- Bell, A. (1991). *The Language of News Media*. Oxford: Blackwell.
- Bereghazyova, G. (2017). *Discourses of corruption in Slovakia: society, media and small and medium-sized enterprises*. Doctoral Dissertation, Ph.D. in Arts and Social Sciences, University of Surrey, United Kingdom.
- Bold, C. (2012). *Using Narrative in Research*. London: Sage Publications.
- Bracking, S., & Ivanov, K. (2007). Conclusion. In S. Bracking (Ed.) *Corruption and Development: The Anti-Corruption Campaigns*. (pp. 295-303). New York: Palgrave Macmillan.
- Bukovansky, M. (2006). The Hollowness of Anti-corruption Discourse. *Review of International Political Economy*, 13(2), 181-209.
- Bunn, M. (2009). Corruption and Nuclear Proliferation. In R. I. Rotberg (Ed.) *Corruption, Global Security, and World Order*. (pp.124-166). Baltimore: Brookings Institution Press.
- Camaj, L. (2013). The Media's Role in Fighting Corruption. *The International Journal of Press/Politics*, 18(1), 21-42.
- Chantavanich, S. (2016). *Qualitative Research Data Analysis*. 12th ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)

- Charoensin-o-larn, C. (2017). *Development Discourse: Power Knowledge Truth Identity and Otherness*. 6th ed. Bangkok: Wibhasa. (In Thai)
- Chofa, S., Prakongpan, P., & Noklang, S. (2025). Figure 1 Research Results.
- Croteau, D., & Hoynes, W. (2000). *Media/society: Industries, Images and Audiences*. 2nd ed. Thousand Oaks: Pine Forge Press.
- Disch, A., Vigeland, E., & Sundet, G. (2009). *Anti-Corruption Approaches: A Literature Review*. Norway: Norwegian agency for development cooperation (Norad).
- Di Puccio, L. (2010). Anti-Corruption Interventions in Georgia. *Global Crime*, 11(2), 220-236.
<https://doi.org/10.1080/17440571003669233>
- Donald, J., & Renov, M. (2008). *Film Studies*. UK: Sage Publications.
- Downey, J., & Fenton, N. (2003). New Media, Counter Publicity and The Public Sphere. *New Media and Society*, 5(2), 185-202.
- Everett, J. (2006). The Global Fight Against Corruption: A Foucaultian, Virtues-Ethics Framing. *Journal of Business Ethics*, 65(1), 1-12.
- Fairclough, N. (1995). *Critical Discourse Analysis the Critical Study of Language*. UK: Longman.
- Foucault, M. (1981). The Order of Discourse. In R. Young (Ed.) *Untying the text: A Post-Structuralist reader*, (pp. 48-78). Boston: Routledge.
- Fusch, P. I., & Ness, L. R. (2015). Are We There Yet? Data Saturation in Qualitative Research. *The Qualitative Report*, 20(9), 1408-1416. <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2015.2281>.
- Inkaew, C. (2020). Music: The Construction of Social Reality. *Journal of Humanities, Social Science, and Arts*, 1(1), 58-71. (In Thai)
- Kaewthep, K. (2010). *New Perspectives in Communication Studies*. Bangkok: Pabpim. (In Thai)
- Kuorphung, S. (2009). *A Discourse of Questions and Answers on Childcare Issues in Rakluk Magazine*. Master Thesis, M.A. in Arts (Thai), Chulalongkorn University, Thailand. (In Thai)
- Limsuthiwanpoom, T. (2020). Model and Guidelines for Preventing Corruption in Thai Government Agencies. *Rajapark Journal*, 14(35), 1-11. (In Thai)
- Malithong, K. (2005). Technological and Communication for Education. Bangkok: Aroonkampim. (In Thai)
- Mergel, I. (2012). *Social Media in the Public Sector: A Guide to Participation, Collaboration, and Transparency in the Networked World*. New York: Jossey-Bass.
- Murthy, D. (2012). Towards a Sociological Understanding of Social Media: Theorizing Twitter. *Sociology*, 46(6), 1059-1073.
- NACC Thailand Official. (2015a, April 17). Kha Pae Chia. [Bribe]. Retrieved 18 October 2024, from https://www.youtube.com/watch?v=J64_jdEOy3Q. (In Thai)
- NACC Thailand Official. (2015b, October 2). The Imitation. Retrieved 18 October 2024, from <https://www.youtube.com/watch?v=pVpGlabB-3A>. (In Thai)
- NACC Thailand Official. (2015c, October 2). Majority Rule. Retrieved 18 October 2024, from https://www.youtube.com/watch?v=xmM41ldoI_Q&t=45s. (In Thai)
- NACC Thailand Official. (2015d, October 2). Paper. Retrieved 18 October 2024, from <https://www.youtube.com/watch?v=VLgez-bjAjs>. (In Thai)
- NACC Thailand Official. (2016, September 16). Baiset. [Receipt]. Retrieved 18 October 2024, from https://www.youtube.com/watch?v=ZBTE-_jcKKE. (In Thai)

- Office of the National Anti-Corruption Commission. (2019). *Annual Report of Fiscal Year 2018*. Nonthaburi: Division of Policy and Strategy Office of the National Anti-Corruption Commission. (In Thai)
- O'Keeffe, A. (2006). *Investigating Media Discourse*. New York: Routledge.
- Panpothong, N. (2013). *Critical Analytical Discourse According to Linguistics: Concepts and Implementation of Discourse Thai Language*. 2nd ed. Bangkok: Academic dissemination project Faculty of Arts Chulalongkorn University. (In Thai)
- Paltridge, B. (2006). *Discourse Analysis: An Introduction*. UK: Continuum.
- Prateepornnarong, D. (2021). *Prevention of Corruption in Public Procurement: The Role of Independent Bidders Regarding the Integrity Pact Approach (Research Report)*. Bangkok: Graduate School of Public Administration National Institute of Development Administration. (In Thai)
- Promata, S., Noklang, S., & Saleemad, K. (2024). Rural Teachers: Meaning from Mainstream Development Discourse on Teachers' Self-Stigma in Rural Areas. *Journal of Arts and Thai Studies*, 46(3), E3679 (1-13).
<https://doi.org/10.69598/artssu.2024.3679>. (In Thai)
- Rabinow, P. (Ed.). (1997). *Ethics Subjectivity and Truth / By Michel Foucault*. New York: The New Press.
- Sedgwick, J. (2009). Measuring Film Popularity: Principles and Applications. In M. Ross, M. Grauer, & B. Freisleben (Eds.), *Digital Tools in Media Studies: Analysis and Research. An Overview* (pp. 43-54). Netherlands: Transcript Verlag. <https://doi.org/10.14361/9783839410233-003>
- Sukata, S., & Bunnag, N. (2015). Discourse Analysis of Thai Nationalism in Social Studies and Historical Textbooks. *Journal of Interdisciplinary Research: Graduate Studies*, 4(1), 126-137. (In Thai)
- Tangkitvanich, S., & Thamwanich, T. (2012). Transparency in Government Procurement: A Case Study of Thailand. *National Anti-Corruption Commission Journal*, 5(1), 48-66. (In Thai)
- van Dijk, T. A. (2006). Discourse and Manipulation. *Discourse & Society*, 17(3), 359-383.
<https://doi.org/10.1177/0957926506060250>
- van Dijk, T. A. (2008). *Discourse and Power*. New York: Palgrave Macmillan.
- Wannasorn, J. (2019). *Form of Content Marketing on Social Media Generation Z*. In Proceedings of the 14th National and International Sripatum University Conference (SPUCON2019), (pp. 133-141), Sripatum University, December 19, 2019. Bangkok, Thailand, 34(2), 133-141. (In Thai)
- Widdowson, H. G. (1998). The Theory and Practice of Critical Discourse Analysis. *Applied Linguistics*, 19(1), 136-151.